

مرکز مجاز امام صادق (عليه السلام)

اصول الفقه (دلیل عقلی)

مقدمه بحث دلیل عقلی

جلسه ۳۵۸

استاد شفیعی

مقدمه بحث دلیل عقلی

منصف می فرماید: موارد زیادی به عنوان دلیل عقلی ذکر شده؛ لکن فقط در دو مورد صحیح است.

۱. مستقلات عقلیه = حسن و قبح عقلی.
۲. ملازمه حکم شرعی با یک حکم دیگر.

بحث کبروی:

آنچه که در این بخش، مورد بحث قرار می گیرد، مبحث کبروی است، یعنی آیا دلیل عقلی حجت است؟
نظر اخباریون:

بعضی از اخباریون با نکوهش اصولیون گفته اند: منظور ایشان از دلیل عقلی، قیاس است در حالی که اصولیون تصریح به عدم اعتبار قیاس کرده اند.

پیشینه دلیل عقلی:

بحث از دلیل عقلی میان قدماء روشن نبوده است، یعنی یا اصلاً از دلیل عقلی صحبت نکرده اند، یا اگر بیان کرده اند، ارتباطی به دلیل عقلی - که فعلاً میان اصولیین رواج دارد - ندارد یا به صورت بسیار مجمل اشاره به دلیل عقلی کرده اند ولی تفسیری ارائه نکرده اند.

شیخ مفید فرموده: دلیل شرعی، کتاب، سنت و اقوال ائمه علیهم السلام است و اولین راه رسیدن به این ها عقل است.

شیخ طوسی: در کتاب اصولی خود ذکری از دلیل عقلی به میان نیاورده است.
اولین کسی که به دلیل عقلی اشاره کرده، ابن ادریس حلی است ولی هیچ شرحی نداده است.